

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA VYDÁVA ODPORÚČANIA PREVÁDZKY KNIŽNÍC NA SLOVENSKU

Z DÔVODU UVOĽŇOVANIA PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ VOČI PANDÉMII – ROZŠÍRENIA
OCHORENIA COVID-19, KTORÉ JE VYVOLANÉ NOVÝM KORONAVÍRUSOM SARS-COV-2
PLATNÉ OD 10. JÚNA 2020.

Na základe Opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR pri ohrození verejného zdravia zo dňa 29. 3. 2020 boli od 30. marca 2020 až do odvolania uzavreté všetky prevádzky poskytujúce služby, vrátane knižníc. 4. mája 2020 Úrad verejného zdravotníctva SR spolu s vládou SR rozhodli o spustení druhej a tretej fázy uvoľňovania ekonomiky naraz, a to od 6. mája 2020. Následne 18. mája 2020 rozhodli o uvoľňovaní ďalších opatrení a spustení 5. fázy uvoľňovania. Od 3. júna a následne 10. júna sa spustila ďalšia vlna uvoľňovania.

Slovenská národná knižnica odporúča:

1. Riziko nákazy naďalej pretrváva, pretože niektorí nakazení nemusia vykazovať žiadne príznaky ochorenia a môžu ho nevedome šíriť, preto je potrebné dodržiavať všetky hygienické opatrenia.
2. Vstup a pobyt v knižnici len s prekrytím horných dýchacích ciest (napríklad rúško, šál, šatka, atď.) – vo vonkajších aj vnútorných priestoroch. Táto povinnosť sa nevzťahuje na deti do dvoch rokov a osoby so závažnou poruchou autistického spektra.
3. Zabezpečiť dezinfekčné prostriedky na ruky pri každom vstupe do budovy alebo poskytnutie jednorázových rukavíc pri vstupe do prevádzky (rukavice nesmú byť kontaminované).
4. Zachovávať odstup v radoch osôb minimálne 2 m v budove knižnice. Zriadiť vodorovné značenie na podlahe.
5. Vstup max. 1 používateľ na 10m² z rozlohy prevádzky knižnice pre používateľa, pričom táto podmienka sa nevzťahuje na deti. Odporúča sa dodržiavať odstup medzi jednotlivými používateľmi minimálne 2 metre.
6. Viditeľné umiestnenie oznamu o povinnosti dodržiavať vyššie uvedené hygienické opatrenia a oznam o maximálnom počte používateľov v jednom okamihu na všetky vstupy do knižnice. Zabezpečiť systém rátania používateľov pri vstupe do knižnice a zabezpečiť, aby sa nezhrmažďovali na jednom mieste blízko seba.
7. Zriadiť informačné tabule, ktoré sa umiestnia od vstupu do budovy až po výpožičný pult.
8. Vykonávať časté a intenzívne vetranie priestorov knižnice prirodzeným vetraním prostredníctvom otvorených okien. Pri zabezpečovaní vetrania vzduchotechnickým zariadením sa odporúča zvýšiť výmenu vzduchu vo všetkých priestoroch a zabezpečiť jeho trvalý chod. Vzduchotechniku nastaviť na nominálny prietok vzduchu cca 2 hodiny pred začiatkom prevádzky a nastaviť na nižší prietok vzduchu cca 2 hodiny po skončení prevádzky. V čase, keď budova nie je používaná, nevypínať vetranie, ale ho udržiavať v prevádzke pri nižšom prietoku vzduchu. Ak bola vzduchotechnika počas posledných dvoch mesiacov mimo prevádzky, odporúča sa zabezpečiť vetranie priestorov vzduchotechnickým zariadením minimálne 24 hod. pred otvorením prevádzky. Vyhnúť sa otváraniu okien na toaletách, ak sú odvetrávané núteným vetraním. Nepoužívať rotačné výmenníky tepla alebo sa uistiť, že nevykazujú netesnosti, ktoré by umožňovali prienik odpadového vzduchu do privádzaného vzduchu. Prepnúť recirkulačné jednotky na 100 % prívod vonkajšieho vzduchu, ak je to technicky možné. Nepoužívať čističky vzduchu, ktoré nemajú HEPA filter. Využívať všetky možnosti podtlakového odvetrávania (ventilátory) v knižnici, na toaletách aj v kuchynských priestoroch. Pravidelnú výmenu a údržbu filtrov vykonávať pomocou bežných ochranných opatrení vrátane ochrany dýchacích ciest.

9. Vykonávať dezinfekciu dotykových plôch ako napr. madiel, vstupných a výstupných schodov, schodiska, kľúčiek, výpožičného pultu, rúkoviek transportných vozíkov a odkladacích plôch a pod.
10. Každý deň umývať podlahy knižnice na vlhko.
11. Informovať používateľov, aby sa v priestoroch knižnice zdržiavali len nevyhnutne potrebný čas.
12. Primerane obmedziť počet používateľov v detských oddeleniach.
13. Pokiaľ to možnosti umožňujú, zabezpečiť samostatný vstup a samostatný výstup – kordón vstupu pre výpožičky (automatická dezinfekcia rúk pri vstupe), kordón výstupu (automatická dezinfekcia rúk pri výstupe).
14. Na konci výstupného kordónu umiestniť zberný kôš na použité rukavice a iný ochranný materiál.
15. Otvoriť toalety pre verejnosť, avšak dotykové plochy na toaletách musia byť dezinfikované každú hodinu. Používatelia musia mať k dispozícii mydlo, dezinfekciu a papierové utierky.
16. Zabezpečiť nefunkčnosť prístrojov, ktoré vytvárajú aerosól (napr. sušiče rúk)

Výpožičky

1. Zabezpečiť výpožičný pult ochrannými prepážkami.
2. Zabezpečiť pre svojich zamestnancov osobné ochranné pracovné prostriedky – prekrytie horných dýchacích ciest a rukavice. K dispozícii musí byť dezinfekcia rúk. Osobné ochranné pracovné prostriedky musí zabezpečiť zriaďovateľ bez toho, aby to malo negatívny vplyv na rozpočet knižnice.
3. Ponechať 3-dňovú karanténu kníh do 30. júna 2020.
4. Zabezpečiť, aby sa otvory na odpadkových košoch, do ktorých sa vyhadzujú použité rukavice dezinfikovali ešte pred vybratím odpadového vreca z koša.
5. Preferovať objednávanie kníh elektronickým alebo telefonickým spôsobom.
6. Voľný výber kníh môže vykonať len používateľ s prekrytými hornými dýchacími cestami a vinylovými resp. latexovými rukavicami alebo po použití dezinfekčného roztoku.*
7. Povrchy, ktoré prichádzajú do kontaktu s potenciálne virulentnými materiálmi sa musia dezinfikovať aspoň raz za hodinu (napr. výpožičný pult).

Reprografické služby

1. Reprografické služby poskytovať prevažne na základe elektronickej alebo telefonickej objednávky.
2. Kópie zasielať elektronicky alebo poštou na základe dodržania autorského zákona.
3. Pokiaľ sa bude jednať o malé objednávky (max do 5 strán), je možné vyhotoviť kópiu aj na počkanie používateľa.
4. Eliminovať používanie samoobslužných reprografických prístrojov.

Študovne

1. Ak sa knižnica rozhodne otvárať študovne, tak len pri presnom limite používateľov a presne stanovenej dĺžke pobytu v nej.

* Podľa stanoviska Spolkového inštitútu pro posuzování rizik ve vztahu ke knihovnám je pravdepodobnosť prenosu vírusu kontaminovanými povrchmi (knihami) veľmi malá. Pri striktnom dodržaní všetkých hygienických a bezpečnostných opatrení by mohol byť v obmedzenom režime umožnený aj vstup do voľného výberu. Zatiaľ preferujeme štúdium vyžadovaných dokumentov.

Rešeršné služby

1. Vykonávať rešeršné služby elektronicky.
2. Minimalizovať manipuláciu používateľov s klasickými zdrojmi bibliografií. Manipuláciu povoliť len s prekrytím horných dýchacích ciest a rukavicami.

MVS a MMVS

1. Pracovníci MVS a MMVS postupujú obdobne ako pri výpožičkách.

Hromadné podujatia

1. Hromadné podujatia je možné robiť s maximálnym počtom ľudí do 500 osôb (od 1. júla do 31. decembra 2020 do 1000 osôb).
2. Vstup a pobyt v mieste hromadného podujatia umožniť len s prekrytými hornými dýchacími cestami (napríklad rúško, šál, šatka) s výnimkou účinkujúcich pri podávaní umeleckého výkonu.
3. Vykonávať častú dezinfekciu priestorov, hlavne dotykových plôch, kľúčiek podláh a predmetov.
4. Zabezpečiť adekvátne alkoholové dezinfekčné prostriedky na ruky pri každom vstupe do budovy alebo poskytnutie jednorázových rukavíc pri vstupe do prevádzky (rukavice nesmú byť kontaminované).
5. Zabezpečiť pri vstupe do budovy oznam o povinnosti, že v prípade vzniku akútneho respiračného ochorenia (napr. horúčka, kašeľ, nádcha, sťažené dýchanie) je osoba povinná zostať v domácej izolácii.
6. Zverejniť na viditeľnom mieste oznam s informáciou:
 1. ak sa u osoby prejavia príznaky akútneho respiračného ochorenia, je potrebné telefonicky kontaktovať svojho ošetrojúceho lekára a opustiť miesto hromadného podujatia
 2. pravidelne si umývať ruky mydlom a teplou vodou, následne ruky utierať do jednorázových papierových obrúskov
 3. zákaz podávania rúk
7. Pri účasti na hromadnom podujatí a pri príchode a odchode z priestorov hromadného podujatia zabezpečiť dodržiavanie rozstupov 2 m medzi osobami, to neplatí pre osoby žijúce v spoločnej domácnosti alebo pre partnerov, osoby vykonávajúce športovú činnosť, umelcov vykonávajúcich umeleckú činnosť, osoby usadené v hľadisku podujatí, osoby školiace voči osobám školeným, a iné osoby, ak z účelu hromadného podujatia vyplýva, že tento rozstup medzi zúčastnenými osobami nie je možné dodržať.
8. Medzi obsadenými miestami musí ostať vždy jedno miesto neobsadené, pričom sekvenciu obsadenia miest je potrebné v radoch alternovať. Dvojsedačka, alebo dve sedadlá vedľa seba môžu byť obsadené iba na požiadanie a to pre rodinných príslušníkov alebo pre partnerov.
9. Zabezpečiť dostatočné vetranie priestorov.
10. Zabrániť vstupu na miesto umeleckej činnosti výkonným umelcom ak sa u nich meraním zistí telesná teplota nad 37,2 °C.
11. Hygienické zariadenia prevádzky musia byť vybavené tekutým mydlom a papierovými utierkami.
12. Zabezpečiť nefunkčnosť prístrojov, ktoré vytvárajú aerosól (napr. sušiče rúk)
13. Vykonávať dezinfekciu hygienických zariadení každú hodinu.

14. Pred každým podujatím vykonávať dezinfekciu dotykových plôch (kľúčiek, držiadiel, pultov).
15. Nevykonávať konzumácia pokrmov alebo nápojov v sále počas podujatia v knižnici.
16. Prevádzkovateľ zabezpečí aspoň jednu osobu, ktorá dohliada na dodržiavanie uvedených pravidiel.
17. Podmienky sa príslušne aplikujú aj na hromadné podujatia organizované v exteriéri.

Ostatné služby

1. Zamedziť používanie odkladacích priestorov pre používateľov. V opačnom prípade je potrebné zabezpečiť po každom použití ich dezinfekciu.

Dezinfekcia povrchov

Podľa doporučení WHO (zo 16.05.2020) možno na dezinfekciu povrchov využiť viaceré dezinfekčné prostriedky, ktoré sú účinné proti koronavírusu spôsobujúceho ochorenie COVID-19 a sú účinné aj proti iným klinicky relevantným patogénom:

1. 70 až 90% etanol, propanol
2. produkty na báze chlóru (napr. 0,05% chlórnan sodný)
3. peroxid vodíka > 0,5%

Odporúčaná doba expozície jedna minúta.

Zamestnanci knižníc

1. Zabezpečiť zaškolenie personálu a vybaviť ho tak, aby bola zaistená bezpečnosť zamestnancov aj používateľov zo strany zamestnávateľa.
2. Doprava na pracovisko sa odporúča pokiaľ je to možné individuálna, v prípade prostriedkom hromadnej dopravy používať pri cestovaní aj rukavice.
3. Pred vstupom na pracovisko si vydezinfikovať ruky.
4. Zvýšiť frekvenciu sanitácie a dezinfekcie spoločných priestorov v pravidelných intervaloch (odporúča sa cca každé 4 hod), najmä batérie, splachovače, kľučky, zábradlia, výťahy.
5. Ak viacerí zamestnanci používajú spoločné náradie, manipulačné vozíky, tlačiarne, skenery, plotre a pod. zabezpečiť ich dezinfekciu po použití.
6. Zabezpečiť, aby si zamestnanci vykonali dezinfekciu pracovného stola, opierok stoličiek, klávesnice, myši, telefónu, úchytiak na šuplíkoch a pod.
7. Pri manipulácii s prepravkami/debňami/knihami - najmä vodiči, skladníci, zamestnanci depozitu, zamestnanci výpožičných služieb - pri vykládke a nakládke, sa odporúča používať ochranné rukavice, prekrytie tváre a ochranný odev.
8. Eliminovať prepravy viacerých zamestnancov služobným vozidlom.
9. Jazda služobným vozidlom do 3,5t s ložnou plochou na prepravu dokumentov, kníh a pod. sa odporúča len vodič bez spolujazdca.
10. Ak služobné vozidlá používajú viacerí zamestnanci, je potrebné po ich zaparkovaní vykonať dezinfekciu všetkých kontaktných plôch.

11. Zabezpečiť, aby väčšina dverí s výnimkou požiarnych zostala otvorená a eliminoval kontakt - závisí od počtu zamestnancov na pracovisku na jednej smene ako aj návštevníkov knižnice.

12. V spoločných priestoroch pre zamestnancov zabezpečiť rozostupy 2 m.

Odporúčaný a účinný dezinfekčný roztok je zložený z 96% etanolu, 98% glycerolu a 3% peroxidu vodíka alebo 99,8% izopropanolu, 98% glycerolu a 3% peroxidu vodíka.

Odporúčania sa budú priebežne upravovať a meniť v súlade so zmenami prijatými členmi vlády SR a Krízového štábu SR a v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR.

Stále sa nám nepodarilo vyhrať boj s pandémiou. Preto buďte mimoriadne zodpovední voči sebe aj ostatným a naďalej prísne dodržiavajte všetky hygienické nariadenia.

Kontakty:

Slovenská národná knižnica - <https://snk.sk/sk/informacie-pre/kniznice-a-knihovnikov/koronavirus.html>

Úrad verejného zdravotníctva - <http://www.uvzsr.sk/>

Týmto sa rušia odporúčania SNK zo dňa 5. mája 2020 a 20. mája 2020.

V Martine, 10. júna 2020